

Overweging gehouden bij een Liturgische St. Hubertusviering op 4 november 2023 in Het Witte Kerkje – Huis ter Heide. De overweging gaat uit van Genesis 2:15-22 en Marcus 1:1-13. Verder zijn de gedichten 'Onland' en 'Horeb' van Gerrit Achterberg gelezen en in deze overweging verwerkt.

Broeders en zusters, verzameld in de naam van Christus,

De mens van den beginne en de mens van nu moet het leven oefenen door samen te leven met de dieren. De dieren hebben ons iets te zeggen. Soms meer dan de mensen. Daar weet u alles van. De dieren hebben ons iets te zeggen. Andersom geldt het eens te meer. Wij hebben ook de dieren iets te zeggen. Sterker nog wij hebben iets *over* de dieren te zeggen. Niet in de beheersende zin, maar meer in de scheppende zin. Dat is iets heel bijzonders.

Het viel mij opnieuw op toen ik dat verhaal las uit Genesis 2. U bent vast op de hoogte van dat verhaal over de schepping van hemel en aarde. Steeds lees je daar dat God iets zegt en dan komt het er: *laat er licht zijn...* bijvoorbeeld en...het *is* er! En vervolgens staat er dat God dat licht dag noemt. En als God zoiets benoemd, dan is dat het ook. Naamgeving, drukt het wezen uit van iets of iemand aldus de Bijbel.

Het wonderlijke is nu dat de mens, bij monde van 'prototype Adam' ook daarin mee mag doen. Mensen zijn volgens de Bijbel mee-scheppende wezens. De verhalen van de bijbel slaan de mens hoog aan, helemaal niet zo donker als wij soms denken. We zijn Gods partners. In de Koran staat dat Allah de dieren de namen geeft, in de Bijbel worden de mensen daarvoor ingezet. Er wordt hoog en groot over ons gedacht dus. En dat schept direct ook verplichtingen; *noblesse oblige*.

Ziet u Adam daar staan? Al die dieren trokken aan hem voorbij. God keek belangstellend toe hoe zijn mens de dieren zou noemen. De mens Adam schept de dieren door ze te noemen. En zo zag hij op een dag een prachtig dier, krachtig en gracieus. Een dier dat de kop prachtig in de nek kon leggen. Met een gewei zo groot en met die diepe burlende klank. Jou noem ik hert zei Adam. En toen was hij het ook.

Wij zijn mee-scheppende wezens met duidelijke taken: de aarde *bewerken* en erover *waken*. Dat zijn twee prachtige begrippen. Deze aarde kan niet zonder mensen. Natuurgebieden zouden overvol raken, de natuurlijke kringloop van het leven heeft soms hulp nodig. Wij hebben iets te doen als mens. Daar hoort bijvoorbeeld ook het beheeren van de natuur bij, ook door de jacht. We hebben iets te doen, maar ook iets te *laten*. We moeten namelijk ook waken. Dat is een stil werk, bijna met gevouwen handen zou ik zeggen. De wacht houden bij het goede van de aarde en de dieren. De natuur eerbiedig met rust laten, beschermen tegen slechte invloeden van buitenaf.

Pas toen Adam de dieren allemaal benoemd en in het licht had gezegd, viel hem op dat ze paartjes vormden en gezelschap vonden in elkaar. Dat miste hij nog. Toen de mens met de dieren had leren leven, kwam er pas plaats voor een medemens. Daarom is het volgens mij geen toeval dat Jezus Christus – die in de bijbel ook vaak de tweede Adam genoemd wordt – voordat Hij zijn leven en werk onder de mensen begon eerst 40 dagen bij de wilde dieren verbleef, zoals Marcus schrijft. Daarmee is de omgang met de dieren als voorwaarde voor

omgang met de mensen geen oud verhaal gebleven, maar onderdeel van het koninkrijk van God zoals dat door Christus belichaamd wordt.

U bent hier bijeen als jagers. Uit uw midden treden straks jonkers naar voren. U gaat een periode in van omgang met dieren en met uw medebroeders. Een proeftijd zogezegd, zoals die 40 dagen van Jezus met de wilde dieren. In die figuurlijke 40 dagen wordt u beproefd. Op uw vermogen om weidelijk om te gaan met dier en mens. En als u vanmiddag ridder wordt, is dat met deze gedachte in uw hoofd en in uw hart: *ik eer mijn schepper door zijn schepselen te eren*. In en door de dieren waar ik over waak, in en door de natuur die ik bewerk. In het spoor van heilige Hubertus die geen ander spoor kende dan Jezus Christus.

Hubertus die hield van de jacht, werd op Goede Vrijdag geconfronteerd met dat ene hert. Een hert zo groot als God, maar zoals dichter Achterberg ook zegt ook 'zo klein als duimelot'. Jager Hubertus kon het hert prima aan. Eén schot was genoeg geweest. Maar er was iets met dat hert. Volgens de traditie schitterde er een kruis tussen het gewei toen het dier zijn kop omdraaide naar Hubertus en het sprak! Soms praten de dieren terug! En hoe!

Ik denk dat zowel de dichter Achterberg als de legende van Hubertus ons willen zeggen dat het hert eigenlijk Christus is. En Christus is niet dood te schieten. Hij sterft duizend doden, de hele mensengeschiedenis lang. Daar waar de aarde geplunderd wordt, mensen en dieren lijden, daar sterft Christus steeds opnieuw. Maar Hij staat ook weer op. *Hoe meer je op me schiet, des te meer kruis er in mij opschiet...* Die spanning moet Hubertus gevoeld hebben op die bewuste Goede Vrijdag. Met dit hert is iets aan de hand... iets van die spanning tussen *waken* en *bewerken*, tussen lijden en opstanding zult u altijd weer tegenkomen. In de jacht én in het gewone leven.

Ik wens u van harte toe dat u eens of meer dan eens dat grote hert ontwaart. Letterlijk of figuurlijk. Dat u aanlegt om te schieten, maar u het niet kunt. Omdat de majesteit van de natuur, de heiligheid van het moment, van dat ene hert u iets te zeggen heeft. Misschien denkt u ineens terug aan vandaag, aan Hubertus. Aan Christus. Wordt u zo één met de dieren dat u zegt, vandaag niet. Nee, vandaag is het jouw Goede Vrijdag.

In de naam van de Vader en de Zoon en de Heilige Geest,

Amen

Geraadpleegde literatuur:

G. Achterberg, *Spel van de wilde jacht*, Slijk-Ewijk: Uitgegeven door Jan Vermeulen (voor de Gerrit Achterberg-Kring), 1980.

W.M. Dekker, *Dit broze bestaan, Over het geloof in God als de Schepper*, Utrecht: Boekencentrum, 2017, 47-72.

K. Deurlo, *Genesis*, Kampen: Uitgeverij Kok, 1998, 39-67.

E. Drewermann, *Wegen naar menselijkheid, Dieptepsychologische lezing van het Marcusevangelie, Deel 1*, Middelburg: Skandalon, 2020, 144-161.

M. den Dulk, *Voor een nieuw begin, De agenda van Genesis*, Middelburg: Skandalon, 2017, 43-63.

L. Huyghebaert, *Sint Hubertus, Patroon van de jagers in woord en beeld*, Antwerpen: De Sikkel, 1949.

W. Kusters, *'In een bezield verband', Nederlandstalige dichters op zoek naar zin*, Baarn: Gooi en Sticht, 1991, 159-171.